

Jeg skal ikke gaa nærmere ind herpaa, men kun sige, at efter min Overbevisning er en veldisciplineret Hær indadtil den bedste Garanti for den lovlige Ordens Bevarelse, og den lovlige Orden er naturligtvis Bevarelsen af vor lovlige Frihed. Gaar man derimod over til Militz, saa kunne vi komme til det Samme, som har viist sig andre Steder, idet man derved har opdraget Borgere under urolige Tider til at tage Parti for eller imod; saaledes er det gaaet ved Sonderbunds-krigen i Schweiz, saaledes er det gaaet ved Krigen imellem Nord- og Sydstatene i Amerika, og saaledes er det gaaet nu sidst ved Kommunens Kamp i Paris. Vil man kæmpe for Militzstanken, saa maa man bestandig tage Konsekventerne og vide, at deri kan rummes Spirer, der kunne give Anledning til Kamp mellem Folket indbyrdes.

Jeg har tilladt mig tidligere at udtale, at jeg fandt, at Alt, hvad der angik Fædrelandets Forsvar, burde ikke være nogen Partiisag. Jeg skal tillade mig at gjentage dette og til Støtte citere nogle Ord, der maaske i enkelte Øren ville vinde Indgang, hvor mine Ord ikke gjøre det; de ere fremfattede fornylig af Gambetta i Nationalforsamlingen. Gambetta er ganske vist ikke min Helt, men jeg indrømmer, jeg har stor Respekt for den glødende Fædrelandskærlighed, han er i Besiddelse af. Da Lovforslaget om Hærens Kammer forhandlede, udtalte han, at paa alle Punkter og lige overfor alle Sager kunde man befjæmpe hinanden og staa fjendlig lige overfor hinanden, men saa snart det gjaldt Fædrelandets Forsvar, maatte al Partikamp ophøre, saa maatte man staa som eet Parti. Mine Herrer, det er Noget, som vi langt fra have naaet, og jeg kan . . . (Holstein=Ledreborg: Hvis er Skylden?), det ærede Medlem spørger, hvis er Skylden? Jeg svarer, at under en Konflikt er det vanskeligt at udpege den Skyldige; thi Alle have nogen Skyld: men jeg vil dog sige, at det ærede Medlem ikke er den, der har den mindste Skyld. Efter denne Digression skal jeg vende tilbage til, hvad jeg talte om. Givlle Indvendinger er der fremsat mod at tage Spørgsmaalet under alvorlig Overveielse? Hvad nu disse angaar, da have vi selvfølgelig Alle under denne Forhandling hørt den, der som Karl den 1stes Hoved kommer ind i alt Muligt: — Mistillid til Regjering. Dernæst er der den finansielle Banskælighed ved Sagen, ja, mine Herrer, hvis vi Alle, idet vi behandle Spørgsmaalet, vilde for Alvor søge at komme til Enighed om Ordningen af Forsvaret, saa kunde vi let komme over denne Banskælighed; kunde vi blive enige om Maalet, saa vilde vi let finde Midlerne (Nei, nei!), ja, det kan ikke nytte noget, det er nu min Overbevisning. Den Indvending kan jeg ikke anse som ren Baluta, den kan jeg ikke modtage som Sølv, jeg kan ikke betragte den Slags Undskyldninger og Argumenter som Andet end til en vis Grad som Udflugter, og jeg kan

heller ikke betragte den tredie Indvending, der er fremsat herimod, som stort Andet. Der blev nemlig talt om Tiden, og at nu var allerede Sessjonen saa langt fremrykket, at det ikke vilde være muligt at føre dette Forslag til Ende. Det ærede Medlem for Præsts Amts 6te Valgkreds (Bosjen) er jo vidende om uhyre mange Ting, men naar han forudfiger, at Halvdelen af Sessjonen er gaaet, saa tvivler jeg om, at han veed ret Bested. Det er dog vel klart, at, hvis man ret alvorlig vilde forhandle disse Spørgsmaal, og Regjeringen ansaa det for muligt at komme til en Overenskomst med Folkethinget om Forsvarets Ordning, vilde ingen Regjering paatage sig Ansvaret for at sende Folkethinget hjem, forinden disse Forslag vare vedtagne.

Jeg skal slutte med endnu en Gang at citere Gambetta, men omskrive ham med egne Ord: Mine Herrer! Lad os befjæmpe hinanden paa alle andre Omraader, men lad Forsvarsspørgsmaalet være den neutrale Grund, paa hvilken vi kunne mødes uden Partilidenskab.

**Hærens:** Dersom vi anerkjende, at Fæstninger ere et nødvendigt Middel til et Lands Forsvar, og dersom vi maa tilstaa for os selv, at vi siden 1864 ikke have besiddet og endnu i dette Dieblit ikke besidde nogen Fæstning, saa maa man vistnok anse det for at være paa Tude at komme paa det Nene med, hvorledes vort Fæstningsystem hensigtsmæssigst bør anlægges. Naar jeg siger, at man maa tage Hensyn til Hærens Styrke, til Landets Pengemidler og til Landets Styrkeforhold i Forhold til den Nabo eller den Magt, hvorfra man kan vente et Angreb, og naar jeg siger, at man maa tage bestemte Faktorer i Betragtning ved Overveelsen af vort Fæstningsystem, saa skal jeg nærmere søge at forklare dette. Naar jeg siger, at vi maa tage Hensyn til Hærens Styrke og til Landets finansielle Midler, saa tror jeg ikke, at dette behøver nogen videre Forklaring, thi det vilde naturligtvis være Vanvid, at anlægge Fæstninger af en saadan Udstrækning, at vi ikke vare istand til at besætte dem, eller Fæstninger, som ved deres Kostbarhed vilde tilintetgjøre Landets Kredit, men naar jeg dernæst har udtalt, at man maa tage Hensyn til Styrkeforholdet overfor de Magter, af hvilke vi kunde vente et Angreb, og til Landets Velggenhed, saa skal jeg nærmere søge at forklare dette. Dersom det er en Stormagt, en Magt med et kraftigt Forsvar, der skal fatte Beslutning om sine Fæstningers Antal og Velggenhed — en saadan Magt, som i Tillid til sin Hærs numeriske Styrke, Dygtighed og gode Ledelse kan stole paa, at den kan være istand til at kaste Tjenden tilbage, naar der blot leveres den Tid at sætte sin Forsvarskraft i den tilbørlige Stand — saa vil en saadan Magt let komme til Anekjendelse af, hvorledes dens Fæstninger skulle anlægges, thi hvad er det, som det for en